

Pogovori.

(Dalje.)

G. Rebrján. „Dolgo, dolgo sem mislil, kam se bi odločil po novem letu, ker . . . Torej naj bo, se obrnem k Vam, če je moja muza godna za Vaš list; če ne, se bom pa moral še uriti in uriti“ itd. Tako nam pišete Vi, ljubi g. R. Mislili smo, da bodeite rekli: „če ne, se bom pa moral obrniti drugam“ — a ste pristavili, da se hočete še uriti in uriti . . . da, da, pa učiti, učiti! Pesniku služi vse, kar je na svetu snovi, vse mu je lahko predmet pesmi. A tej snovi mora dati pesnik duha in življenja. Kakor pomladno solnce pokliče v življenje stvari, ki imajo v sebi kal življenja, tako je um človeški tisto solnce, ki daje snovi za pesem res pravo življenje. Schiller pravi nekje v tem zmislu: „Ne snov sama, ampak način, kako se ta obdeluje, dela pravega umetnika in pesnika.“ Tudi Vi ste si izbrali snovi za svoje dve, tri pesmice, snovi, ki jo je opeval menda vsak pesnik več ali manj, ki je torej gotovo za pesem pripravna. V prvi je snov: draga pa Vaše srce; v drugi požete luni o sreči, in v tretji ste povedali o neki želji, ki je pa ne umemo popolno. A Vaša oblika! To pa, to! Naslovili ste prvo: „V nevednosti.“

Če me ljubiš, draga, mi povej, povej, če pa ne, za vraga, mi povej, povej!	Če pač srce tvoje za me ne gori, revno srce moje naj drugam hiti.
---	--

To je moška beseda! Kdo bi vzdihoval pa točil solze in krčil srce? Povej, povej! In če ne, naredim kakor tisti Ribničan: „Bom pa družiga kupil!“ Samo prehitro, če Vam smemo svetovati, naj ne hiti Vaše srce drugam, ker bi se drugodi morebiti zopet tako zgodilo in bi se opekli. — „Luni“ ste naslovili drugo. Ali jo preberemo?

Kje je Srečin dom,
zvezde mi povejte,
prosim, le povejte,
da spet srečen bom.

Kam naj revež grem,
kje naj iščem srčni
mir? Premila, divna,
lepa ti si deva, Sreča,
a zakaj me zdaj že, draga
goljufaš tako?

Kaj mi treba je
zmiraj žalovati?
Drugi so veseli,
jaz pa, Sreča, ti si kriva,
zdaj trpim, trpim in ginem
zavolj srčnih ran.

Luna, ti povej,
kaj mi je storiti,
da predragi srčni
mir se kmalu mi povrne;

a nikar me ne slepari!
O povej, povej!

— — — — —
Spati si želim,
luna, zvezde pa molče,
v bolečinah me puste. —
Dolgo, dolgo bdim. — —

Vi ste res siromak! Pa bi Vas ne pomi-
lovali? Ta luna, pa te zvezde, pa ta Sreča . . .
nobeden se ne briga za Vas. Tisto Srečo
pa bi lahko tožili pri sodišču, če je res kriva,
da trpite in trpite in — ginete. Privoščili bi
ji nekaj dnij — zapora. Pa upamo, da bo-
dete to vse premagali, zakaj pogumni, moški:
„Le povej, povej!“ mora imponirati če ne
luni, pa vsaj zvezdam, da Vam bodo govo-
rile, kadar bodeite hoteli spati. Če Vam pa
vsi ti nečejo povedati, kaj Vam je storiti,
da se Vam povrne predragi srčni mir, Vam
hočemo povedati mi. Povzamemo odgovor
iz Vaše „Želje“, tretje štirivrstične „pesmi“:

Le eno željo sem imel,
in dolgo nisem je umel:
da lahko bi Slovenec djal:
Na zemlji svoji, sam sem svoj!

Slovenec ste, in če hočete imeti mir,
Vam svetujemo: Pustite vsa tista vprašanja:
„Le povej, povej!“ ki jih stavite dragi in
luni in zvezdam in Sreči itd. pri miru, naj
se imajo, kakor se hočejo: Vi pa s svojim
razumom in pametjo ostanite lepo pri sebi
in si mislite: „na zemlji svoji, sam sem svoj!“
Bodete videli, da srčni, predragi mir se Vam
vseli v srce in v dušo. Zdravi!

G. I. H. v A. „Prosim Vas vljudno, po-
vejte mi tam na platnicah brez ovinkov,
veste — kar tako v brk —, ali naj nadalje
napenjam svojo pevsko žilo, ali naj jo pustim
mirno utripati. Moj pegaz ima take-le ko-
rake, čujte.“ In tu sledi pesem: „Canale
grande.“ Ne vemo, ali ste se hoteli nekoliko
pošaliti z nami, ali pa s svojim pegazom.
Koraki tega Vašega pegaza so pač grozno
šepasti; morali ste silno napenjati svojo žilo,
ki pa ni pevška. Ali je to sonet ali kaj, kar
ste zložili? Če mislite, da je pesniško na-
rediti osem rim po vrsti na besedo „burja“,
potem se motite jako. Hm! kaj pa, če ste
hotel to imeti za nekako persiflažo zaljub-
ljenih pesnih vzdihov? Potem bi bil Vaš
satirični duh zvodil Vašega pegaza do trivi-
jalnosti, in to ni pesniško, to ni lepo. Ne
bomo je napisali na platnicah te Vaše, ker
vemo, da bi bili naši bravci izvečine ne-
voljni. Mi pa ne želimo, da bi nas pomilo-
vali, marveč želimo koristiti s svojimi po-
govori bodi bravcem, bodi pesnikom, ki jih
„zdelavamo“ tukaj. In koristili bi tudi radi

Vam. Zato Vam res, kakor želite, povemo „kar tako v brk“ to-le: Poznate svoj „Canale grande“? Preberite ga še jedenkrat, ali pa tudi ne, kakor hočete, in sklenite, da nikoli več ne bode te napenjali svoje pesniške žile, ker utegnili bi počiti. Naj rajša mirno utripa — znamenje Vašega mirnega življenja in delovanja. Upamo, da smo dovolj jasno govorili, ker ne maramo za ovinke in za namigavanje. S tem smo pa tudi ustregli Vaši želji. Zdravi!

G. I. S. v Šž. Vi ste bolj pohlevni, kakor so nekateri drugi. Prosite le stroge sodbe in pravite: „nikakor ne zahtevam, da bi prišla v list sam, ker vem, da ji dosti manjka. Tudi jezik ni prav gladek, ker nimam priložnosti se izobraževati v slovenščini.“ — Nam bi ne preostajalo pravzaprav drugega, kakor da rečemo: Izrekli ste sami že sodbo, kaj potrebujemo še več prič? Dosti jej manjka, da, zlasti jezik je neokreten. Vendar denimo dve kitici semkaj, da Vas spoznamo in zvemo, kako žulujete „na bratovem grobu“.

Ob mraku večernem in mîrnem
na njivo mrtvaško hitim;
tam stopim na grob preprosti
in solze prebridke točim.

Brat dragi tu namreč počiva,
speč spanje mrtvaško mirno;
ga zemlja v grobu pokriva,
vstajenja še čaka telo itd.

Takih pesmic je že nebroj: nič novega, pa tudi nič prisrčnega, kar bi vzbujalo sočutje. To sitno ponavljanje, da tu počiva in spi in je pokrit z zemljo, ne more nič kaj ganiti bravca. „Le kratek je tek bil življenja in kratek čas mladosti . . .“ Ko bi bilo to drugače, srčno in bolešno povedano, tedaj bi človek pomiloval to mlado, strto življenje. Tako pa je srce hladno ob tem hladnem naštevanju. Da se s smrtjo „vse za seboj pusti“, je tudi tako navadno in vsakdanje, da prav nobene solze sočutja ne moremo darovati — Vam zapuščenemu. Jedina želja, „da se kmalu ž njim, z bratom snidete“, nam vzbuja misel: no! saj ga je res imel rad.

Ako se morate ob takem petju truditi, in ž njim zapravljate čas, je pač bolje, da ga porabite za uspešnejše delo. Ni, da bi moral vsakdo biti pesnik.

G. K. v K. Vaše pismo moramo postaviti tu sem: morebiti bo kakor v nas, tudi v častitih naših bravcih vzbudilo željo in radovednost po Vašem vrtcu. Berimo: „Danes Vas popeljem na svoj mali pesniški vrtec. Kakor vidite, se je tu prva razvila šmarnica, ki se je pa nekoliko zakasnila. Ali Vam je všeč nje vonj? Ker jo mislim postaviti v Marijin oltarček, Vas prosim, blagovolite me, mladega, neizkušnega vrtnarčka, opozo-

riti na vse nedostatke moje cvetlice. Če Bog dá blagodejnega dežja in solčne toplote mojemu vrtcu, se morda še kaj razcvete, kar Vam že o priliki pokažem. Z velesp . . .“ Kako poetiško je že to pismo! Ni drugače: vstopiti moramo v ta vrtec, pa pogledati in duhati, da moremo odgovoriti, kako nam prija vonj te šmarnice . . . Oblika bi ne bila napačna! V sonetu opeva mladi vrtnarček „Morsko zvezdo“:

Po širnem oceanu barka plove,
pripluti ji je v ljubo domovino.
Vihar nastane in med nočno tmino
jo tira med razburkane valove.

Krmar ne ve, kam kreniti krmilo —
Naenkrat zvezda mu z neba zasije.
Navda ga up, srce krepkeje bije;
za njo hiti, dospe v dezelo milo.

Adamovi sinovi so krmarji,
ki jadrajo v nebeško domačijo,
življenje barka, in strasti viharji.

Ko temne jim skušnjave pot temnijo,
kot v morsko zvezdo upajo mornarji,
tako se oni nadjajo — v Marijo.

Taka je ta šmarnica! Originalna ta misel ni, kaj pak, da ne. Življenje — ladja na morju; strasti — viharji; izkušnje — oblaki, Marija — zvezda rešilna: kdo ni že takega bral v pesmi in prozi! Da! tako smo že imeli mladega vrtnarčka na sumu: kaj, če ni kar prestavil in presadil šmarnice iz drugega vrta na svoj vrt? Ne moremo reči, da smo ravno ta sonet že kje brali; a to nič ne de: pesem je tukaj pred nami v presojo. Ideja sama je lepa, prisrčna in vzpodbudna, tolažljiva. Oblika soneta dovolj dobra, četudi morda ne — po Prešernovih — dovršena. Misli se logično, dosledno vrsté, kar je seve pohvaliti gledé na toliko že imenovane pesnike, pri katerih tega pogrešamo, zlasti pri mlajših. Kar nam še bolj ugaja, je pa to, da je prvo cvetlico pesnik posvetil dobri Materi in jih misli še v svojem vrtu nasejati. Že prav! Saj je tako malo pesnikov, ki bi idealov svojih iskali in našli ravno v večno lepih nadnaravnih predmetih. Iztikajo po svojih srcih, iščejo čustev in mislij, opevajo vse mogoče in nemogoče stvari in ob teh zabijo večne lepote. Kako so se navduševali svoj čas največji pesniki z vzvišenimi krepostmi Matere Božje! Dante, Petrarca, Manzoni in nekateri Španci so Vam menda znani. Prav tedaj, mladi vrtnar: radi smo in bomo še stopali v vaš vrtec. Pazite le, da nasadite samih lepih in duhtečih cvetic, da bodo le-te oveselile nas in vse, katere popeljete vanj. Bog bo že dal dežja, toplota zdravega srca pa jih bo ogrevala, da se lepo razcvetó. Na svidenje na vrtcu! M. B.

(Dalje.)